

Turystyka przemysłowa w Europie: kiedy autentyczność spotyka się z zrównoważonym rozwojem i innowacyjnością

Artykuł autorstwa partnerów konsorcjum IndusTour (Rada Turystyki Nikozji i Region Owernia-Rodan-Alpy).

Turystyka przemysłowa w Europie: kontekst i możliwości

Turystyka od dawna jest filarem europejskiej gospodarki i tożsamości kulturowej. Dzięki bogatej historii, różnorodnym krajobrazom oraz tętniącym życiem miastom, kontynent co roku przyciąga miliony odwiedzających. Jednocześnie sektor ten stoi przed wieloma wyzwaniami: nadmierną turystyką w popularnych destynacjach, sezonowością oraz pilną potrzebą podwójnej transformacji — ekologicznej i cyfrowej. W tym samym czasie podróżni coraz częściej poszukują autentycznych, znaczących doświadczeń, które pozwalają im łączyć się z lokalną kulturą i dziedzictwem (Parlament Europejski, 2013).

Turystyka przemysłowa jako innowacyjna odpowiedź:

W tym kontekście turystyka przemysłowa wyłania się jako innowacyjne rozwiązanie o dużym potencjale rozwojowym. Daleka od tradycyjnego modelu związanego z wypoczynkiem na plaży w słońcu, zachęca odwiedzających do odkrywania przeszłości, teraźniejszości i przyszłości przemysłu. Obejmuje wizyty w działających fabrykach, wycofanych z użytku obiektach przemysłowych, a nawet futurystycznych centrach innowacji. Doświadczenia te oferują wyjątkowy wgląd w gospodarczy i społeczny charakter regionów, prezentując rzemiosło, postęp technologiczny oraz historie społeczności pracowniczych. Badania pokazują, że turystyka przemysłowa może przynosić korzyści środowiskowe, społeczne i ekonomiczne zarówno dla firm, jak i regionów (Martínez-Román et al., 2023).

Korzyści dla regionów i rozwoju terytorialnego:

W odniesieniu do regionów turystyka przemysłowa przyczynia się do dywersyfikacji oferty turystycznej, promując mniej znane destynacje. Pomaga także wydłużyć sezon turystyczny, ponieważ wiele obiektów przemysłowych nie jest zależnych od pogody. Co ważne, wpisuje się w zasady zrównoważonego podróżowania, wspierając lokalną gospodarkę, ograniczając dystanse podróży oraz promując edukację i zaangażowanie kulturalne. Projekt *SMart Industrial Tourism in the Mediterranean* podkreśla rolę turystyki industrialnej w redukcji nadmiernej turystyki i sezonowości, przy jednoczesnym wspieraniu inkluzywnego rozwoju regionalnego (Interreg Region Morza Bałtyckiego, 2020). Ponadto Parlament Europejski zauważył, że turystyka dziedzictwa przemysłowego wspiera rewitalizację i zrównoważony rozwój regionalny (Parlament Europejski, 2013).

Szanse dla przemysłu i biznesu:

Dla przemysłu ten rodzaj turystyki stanowi wyjątkową szansę na poprawę wizerunku, reputacji i marki, a także na generowanie dodatkowych przychodów. Wizyty w fabrykach i na terenach przemysłowych pomagają zachować i przekazywać cenne umiejętności, inspirując młodsze pokolenia i budując uznanie dla zawodów przemysłowych i rzemieślniczych. Co więcej, turystyka przemysłowa może służyć jako narzędzie marketingowe, promujące innowacje i zaangażowanie społeczności (Nunes et al., 2023). W ten sposób firmy stają się zarówno strażnikami kultury, jak i aktywnymi uczestnikami lokalnych ekosystemów.

Doświadczenia dla odwiedzających:

Dla odwiedzających turystyka przemysłowa oferuje autentyczny wgląd w tożsamość regionów i zaspokaja rosnące zapotrzebowanie na unikalne, immersyjne doświadczenia. W europejskim kontekście, gdzie podróźni coraz częściej preferują turystykę ukierunkowaną na zainteresowania zamiast masowej, turystyka przemysłowa odpowiada bezpośrednio na ten zmieniający się trend (Parlament Europejski, 2013)

Podsumowując, turystyka przemysłowa prezentuje przekonujący model przyszłości europejskiej turystyki — bardziej zróżnicowanej, mniej sezonowej, zakorzenionej kulturowo i zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju. Wzmacniając więzi między regionami, przemysłem i podróżnymi, wspiera bardziej odporne i znaczące ekosystemy turystyczne w całej Europie.

Projekt IndusTour: od zmian politycznych do globalnego wpływu

Wspólne działania w Europie:

Dostrzegając transformacyjny potencjał turystyki przemysłowej, sześć władz regionalnych i lokalnych z Cypru, Czech, Danii, Francji, Polski i Serbii połączyło siły w projekcie IndusTour. Ta ambitna inicjatywa ma na celu ulepszanie polityk publicznych dotyczących turystyki przemysłowej poprzez wspieranie innowacji, dywersyfikacji i konkurencyjności w sektorze.

Trzyletni międzyregionalny proces uczenia się:

IndusTour to trzyletni międzyregionalny proces wymiany wiedzy. Łączy decydentów, ekspertów turystycznych, przedstawicieli przemysłu i społeczności lokalnych w celu wymiany dobrych praktyk, budowania kompetencji i współtworzenia rozwiązań dostosowanych do regionalnych kontekstów. Poprzez warsztaty, wizyty studyjne i wkład ekspertów, projekt wzmacnia wspólne zrozumienie tego jak turystyka przemysłowa może pomóc sprostać współczesnym wyzwaniom.

Cele strategiczne i praktyczne:

Cele projektu IndusTour mają zarówno wymiar strategiczny, jak i praktyczny. Na poziomie politycznym projekt dąży do wpływania na istniejące instrumenty, takie jak strategie turystyczne, plany rozwoju regionalnego czy programy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Rezultaty w praktyce:

W praktyce IndusTour ma zwiększać świadomość na temat turystyki industrialnej w Europie oraz przynosić konkretne ulepszenia w widoczności i atrakcyjności obiektów turystyki przemysłowej. Obejmuje to lepsze oznakowanie, cyfrowe opowiadanie historii, udoskonalone usługi dla odwiedzających oraz silniejsze budowanie marki. Projekt promuje także współpracę między władzami publicznymi, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim, uznając, że rozwój turystyki przemysłowej wymaga wspólnego wysiłku.

Spojrzenie w przyszłość: model zrównoważonej turystyki

IndusTour aspiruje do roli modelu integracji turystyki przemysłowej z europejską wizją zrównoważonej turystyki. Jej nacisk na innowacyjność, autentyczność i zrównoważony rozwój jest zgodny z nadrzędnymi priorytetami UE. Pokazując, jak turystyka przemysłowa może przyczyniać się do odporności regionalnej i vitalności kulturowej, projekt toruje drogę ku bardziej inkluzywnym i zdywersyfikowanym krajobrazom turystycznym.

Podsumowując, turystyka przemysłowa stanowi skuteczne antidotum na obecne wyzwania stojące przed europejską turystyką. Zachęca podróżnych do odkrywania przemysłowego dziedzictwa Europy, wspierając jednocześnie lokalne gospodarki i promując zrównoważone praktyki. Dzięki inicjatywom takim jak IndusTour, Europa nie tylko chroni swoje przemysłowe dziedzictwo, ale także przekształca je w siłę napędową innowacji, tożsamości i inkluzywnego wzrostu.

Przypisy:

- European Parliament (2013) *Industrial heritage and agri-tourism: New growth opportunities in rural areas*. Directorate-General for Internal Policies, European Parliament. Available at: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/495840/IPOL-TRAN_ET\(2013\)495840_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/495840/IPOL-TRAN_ET(2013)495840_EN.pdf).
- Interreg MED (2020) *SMart Industrial Tourism in the Mediterranean (SITM) Project*. Available at: <https://keep.eu/projects/28812/SMart-Industrial-Tourism-in-EN>.
- Martínez-Román, J.A., Tamayo-Torres, I. and Gamero, J. (2023) 'Industrial tourism as a driver of sustainable regional development', *Sustainability*, 15(19), p. 14243. Available at: <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/19/14243>.
- Nunes, A., Alves, J. and Leal, C. (2023) 'Industrial tourism as a marketing and innovation tool for SMEs', *Proceedings of the European Conference on Innovation and Entrepreneurship (ECIE)*. Available at: <https://papers.academic-conferences.org/index.php/ecie/article/view/1765>.

Wszystkie prawa zastrzeżone. Ten tekst oraz opisane w nim koncepcje stanowią własność intelektualną konsorcjum IndusTour.